

I N F O R M A C I J A

o Memorandumu o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske o unapređenju bilateralne odbrambene i bezbjednosne saradnje

Crna Gora i Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske uspostavili su diplomatske odnose 13. juna 2006. godine, nakon što je Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske priznalo nezavisnost Crne Gore.

Odbrambena saradnja Crne Gore i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske razvija se na osnovu Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske o unapređenju bilateralne odbrambene i bezbjednosne saradnje, koji je potpisan u Briselu, 15. februara 2017. godine, od strane tadašnjih ministara odbrane.

Ovim Memorandumom predviđene su sljedeće oblasti saradnje: odbrambena i bezbjednosna politika, obrazovanje i obuka vojnog i civilnog kadra, logistika, aktivnosti Multinacionalnih snaga, prevencija konflikta, obuka i mentorstvo bezbjednosnih snaga trećih država i druge. Posebno važan segment saradnje je mogućnost usavršavanja pripadnika Vojske Crne Gore na prestižnim britanskim koledžima i vojnim akademijama, poput: Kraljevskog koledža za odbrambene studije; Kraljevske vojne akademije Sandhrst; Akademije za odbranu Ujedinjenog Kraljevstva i Akademije Kraljevske Mornarice.

Imajući u vidu da je Crna Gora u međuvremenu postala punopravna članica NATO-a, čime su Crna Gora i Ujedinjeno Kraljevstvo postale saveznice, a u nastojanju da se identifikuju nove oblasti saradnje od obostranog interesa, javila se potreba za potpisivanjem novog, ažuriranog *Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske o unapređenju bilateralne odbrambene i bezbjednosne saradnje*.

Zaključivanjem Memoranduma bi se stvorili dodatni uslovi za unapređenje bilateralnih odnosa i definisanje novih modaliteta odbrambene saradnje na polju multionacionalnih i NATO operacija u cilju podrške međunarodnoj stabilnosti, miru i bezbjednosti; unapređenja interoperabilnosti; poboljšanja efikasnosti i efektivnosti odbrambenih i bezbjednosnih politika, optimizacije upotrebe odbrambenih resursa i drugih oblasti od zajedničkog interesa.

**MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE**

I

**MINISTARSTVA ODBRANE UJEDINJENOG KRALJEVSTVA
VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE**

O UNAPREĐENJU BILATERALNE ODBRAMBENE I BEZBJEDNOSNE SARADNJE

Ministarstvo odbrane Crne Gore (u daljem tekstu: „MO CG“) i Ministarstvo odbrane Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske (u daljem tekstu: „MO UK“) u daljem tekstu kolektivno navedeni kao „potpisnici“;

Prepoznajući dugogodišnje zajedničke interese, vrijednosti i odgovornosti Crne Gore i Ujedinjenog Kraljevstva, kao i zajedničko razumijevanje strateškog bezbjednosnog konteksta obje nacije i odlučnost potpisnika za rješavanje strateških izazova i promovisanje međunarodnog mira i bezbjednosti u kontekstu svojih UN obaveza;

Reafirmišući razvoj bilateralnih odnosa između MO CG i MO UK, težeći dostizanju većeg nivoa vojne saradnje u cilju unapređenja operativnih kapaciteta obje nacije;

Imajući na umu važnost opreznog upravljanja resursima i uvažavajući finansijska i ograničenja u pogledu resursa sa kojima se suočavaju obje nacije;

Notirajući da ovaj Memorandum o razumijevanju (u daljem tekstu: „MoR“) zamijenjuje sve ranije odbrambene MoR-ove potpisane između MO CG i MO UK;

Imajući na umu svoja prava i obaveze koje proističu iz Sjevernoatlanskog ugovora, u uvjerenju da će veća bilateralna odbrambena i bezbjednosna saradnja ojačati ta prava i obaveze u korist NATO Saveza u cjelini;

Podsjećajući na odredbe Sporazuma između potpisnica Sjevernoatlantskog ugovora u pogledu statusa svojih snaga (u daljem tekstu: „NATO SOFA“) od 19. juna 1951. godine, na koji se poziva Sporazum o Partnerstvu za mir od 10. januara 1994. godine;

Podsjećajući na potpisivanje Protokola o pristupanju Crne Gore NATO-u 19. maja 2016. godine;

Reafirmišući bilateralne odnose između Crne Gore i Ujedinjenog Kraljevstva i njihovih Oružanih snaga, potpisnici su postigli sljedeće dogovore:

ODJELJAK 1 SVRHA I PRINCIPI SARADNJE

1.1. Svrha ovog MoR-a je da obezbijedi okvir za razvoj i unapređenje bilateralne saradnje i odnosa između potpisnika, u pogledu pitanja koja se tiču odbrane i bezbjednosti, a na osnovu postojeće saradnje i u nastojanju da identifikuju nove oblasti saradnje od obostranog interesa.

1.2. Svaka saradnja u okviru ovog MoR-a odvijaće se u skladu sa odgovarajućim nacionalnim zakonodavstvom potpisnika i međunarodnim pravom i biće podložna zajedničkom dogovoru. Dodatno, bilo kakva saradnja pod okriljem ovog MoR-a treba da se sprovodi na neklasifikovanom nivou, shodno tome da predmetni MoR ne dozvoljava razmjenu klasifikovanih podataka.

1.3. Ovaj MoR ne dovodi u pitanje niti prejudicira izbor partnera bilo koje nacije u operacijama ili odlukama u vezi sa bilo kakvim budućim ulaganjima u odbrambenu opremu.

ODJELJAK 2 PRIMJENA OVOG MEMORANDUMA

U svrhu primjene ovog MoR-a, potpisnici mogu zaključiti dodatne pisane aranžmane u formi MoR-ova, tehničkih sporazuma ili bilo kog drugog oblika bilateralnog pisanog aranžmana, uz saglasnost oba potpisnika.

ODJELJAK 3 CILJEVI SARADNJE

3.1. MO CG i MO UK su u načelu, uz pune i adekvatne konsultacije i uzajamnu saglasnost, odlučili da unaprijede bilateralnu odbrambenu i bezbjednosnu saradnju, sa sljedećim ciljevima:

- a. Daljeg razvoja postojećih odličnih odbrambenih i bezbjednosnih odnosa, razumijevanja i povjerenja, koji su već uspostavljeni između potpisnika;
- b. Daljeg razvoja postojeće saradnje na polju multinacionalnih i NATO operacija, u cilju podrške međunarodnoj stabilnosti, miru i bezbjednosti;
- c. Identifikovanja, razgovaranja i težnje ka zajedničkom razumijevanju strateških odbrambenih i bezbjednosnih pitanja na političkom i vojnom nivou;
- d. Poboljšanja efektivnosti i efikasnosti odbrambenih i bezbjednosnih politika potpisnika putem bilateralnog informisanja i konsultovanja i zajedničkog adresiranja na međunarodnim forumima i ka organizacijama, kada je to izvodljivo i na obostranu korist;
- e. Poboljšanja efektivnosti i efikasnosti Oružanih snaga potpisnika;
- f. Daljeg unapređenja interoperabilnosti i mogućnosti raspoređivanja i poboljšanja sposobnosti zajedničkog djelovanja u svim oblastima, u rasponu od reforme sektora bezbjednosti i izgradnje kapaciteta do operacija visokog intenziteta na kopnu, moru i u vazduhu.
- g. Nastojanja optimizacije upotrebe svojih odbrambenih resursa i poboljšanja troškovne učinkovitosti;
- h. Postizanja tehnoloških benefita i učinkovitosti i dijeljenja znanja gdje je to moguće;

i. Promovisanja saradnje u odbrambenoj industriji između dvije države, ukoliko je primjenjivo.

ODJELJAK 4 POLJA SARADNJE

4.1. U mjeri u kojoj resursi budu dozvoljavali, potpisnici će nastojati unaprijediti svoju saradnju u sljedećim oblastima:

- a. Razvoj odbrambene i bezbjednosne politike;
- b. Vježbe i treninzi;
- c. Saradnja vojnih jedinica i osoblja;
- d. Aktivnost Multinacionalnih snaga;
- e. Pomorski, vazduhoplovni i kopneni domen;
- f. Izgradnja kapaciteta, prevencija konflikta, obuka i mentorstvo bezbjednosnih snaga trećih država;
- g. Oprema i sposobnosti;
- h. Odbrambena nabavka;
- i. Operativna logistika;
- j. Sajber odbrana i bezbjednost;
- k. Strateški nadzor i situaciona svjesnost;
- l. Odbrambena obavještajna i bezbjednosna pitanja;
- m. Razmjena i umrežavanje civilnog i vojnog osoblja;
- n. Odbrambena nauka i tehnologija;
- o. Vojno obrazovanje;
- p. Zaštita boraca i medicinska rehabilitacija;
- q. Ostala područja aktivnosti koja mogu odlučiti ili notirati potpisnici.

ODJELJAK 5 PLANIRANJE

5.1. Na osnovu ovog MoR-a, potpisnici će prisustvovati godišnjim odbrambenim razgovorima, kako bi razgovarali o statusu i prioritetima i napretku njihove bilateralne saradnje, te identifikovali nova područja saradnje.

5.2. Potpisnici će pripremiti trogodišnji Akcioni plan koji će sadržati program aktivnosti bilateralne saradnje za predstojeću godinu i prikazati namjeru za naredne dvije godine. Akcioni plan će biti razmatran na odbrambenim razgovorima sljedeće godine. Akcioni plan biće živi dokument i moći će se mijenjati i dopunjavati uz obostranu saglasnost potpisnika. Formalno potpisivanje Plana neće biti potrebno.

ODJELJAK 6 ZAVRŠNI ASPEKTI

Svaki potpisnik će pokriti sopstvene troškove koji proizilaze iz ovog MoR-a, ukoliko potpisnici nijesu drugačije usaglasili u pisanoj formi.

ODJELJAK 7 STATUS OSOBLJA I POTRAŽIVANJA

8.1. Za vrijeme boravka na teritoriji potpisnika primaoca, status osoblja potpisnika pošiljaoca biće regulisan NATO SOFA-om.

8.2 Zahtjevi koji proizilaze iz ili u vezi sa primjenom ovog MoR-a biće rješavani u skladu sa odredbama NATO SOFA-e.

ODJELJAK 8 SPOROVI

Svi sporovi koji mogu nastati kao rezultat interpretacije ili primjene ovog MoR-a biće rješavani kroz konsultacije i pregovore između potpisnika i neće biti prosljeđeni nijednom sudu, tribunalu niti trećoj strani u cilju poravnanja.

ODJELJAK 9 ZAVRŠNE ODREDBE

9.1. Potpisnici mogu izmijeniti i dopuniti ovaj MoR u bilo kom trenutku uz obostranu pisanu saglasnost, a te izmjene i dopune stupaju na snagu danom posljednjeg potpisa.

9.2. Ovaj MoR stupa na snagu danom posljednjeg potpisa.

9.3. Ovaj MoR ostaje na snazi, osim ukoliko se ne okonča obostranim pristankom ili ukoliko bilo koji potpisnik pisano obavijesti drugog potpisnika o toj namjeri, šest mjeseci unaprijed.

Potpisano u MO UK, London, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, 4. februara 2025. godine u dva originalna primjerka na engleskom jeziku.

ZA MINISTARSTVO ODBRANE CRNE GORE	ZA MINISTARSTVO ODBRANE UJEDINJENOG KRALJEVSTVA VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE
Dragan Krapović ministar odbrane	The Rt Hon John Healey državni sekretar za odbranu
Potpis	Potpis

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN THE MINISTRY OF DEFENCE OF MONTENEGRO
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE UNITED KINGDOM
OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND
ON THE ENHANCEMENT OF BILATERAL DEFENCE AND SECURITY
COOPERATION

The Ministry of Defence of Montenegro (hereinafter "MNE MoD") and the Ministry of Defence of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (hereinafter "UK MoD"), hereinafter referred to collectively as "the Participants";

Recognising the long-standing shared interests, values and responsibilities of Montenegro and the UK, and both nations' common understanding of the strategic security context and the Participants' determination to address strategic challenges and promote international peace and security in the context of their UN obligations;

Reaffirming the developing bilateral relationship between MNE MoD and the UK MoD desiring to reach a higher level of military cooperation in order to enhance the operational capabilities of both nations;

Mindful of the importance of prudent resource management and acknowledging the financial and resource constraints faced by both nations;

Noting that this Memorandum of Understanding (hereinafter "MoU") replaces all previous defence MoUs signed between MNE MoD and the UK MoD;

Mindful of their rights and obligations under the North Atlantic Treaty and convinced that greater bilateral defence and security cooperation will reinforce those rights and obligations for the benefit of the NATO Alliance as a whole;

Recalling the provisions of the Agreement between the Participants to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces (hereinafter "the NATO SOFA"), dated 19 June 1951 and invoked by the Partnership for Peace Agreement of 10 January 1994;

Recalling the signing of the Protocol on the Accession of Montenegro to NATO on 19 May 2016;

Reaffirming the bilateral relationship between Montenegro and the UK and their Armed Forces, the Participants have reached the following understandings:

SECTION 1 PURPOSE AND PRINCIPLES OF COOPERATION

1.1. The purpose of this MoU is to provide a framework for developing and furthering bilateral cooperation and relations between the Participants in defence and security matters building on existing cooperation and seeking to identify new areas of cooperation with mutual interests.

1.2. Any cooperation under this MoU will be carried out in accordance with the respective national legislation of the Participants and international law and subject to mutual agreement. Additionally, any cooperation under this MOU should be carried at the unclassified level only as this MoU does not allow for the transfer of classified information.

1.3. This MoU does not prejudice or preclude either nation's choice of partners on operations or decisions regarding any future investment in defence materiel.

SECTION 2 IMPLEMENTATION OF THIS MEMORANDUM

For the purposes of the implementation of this MoU, the Participants may conclude supplementary written arrangements in the form of MoUs, Technical Arrangements or any other form of bilateral written arrangement with the consent of both Participants.

SECTION 3 AIMS OF COOPERATION

3.1. MNE MoD and the UK MoD have decided in principle, and subject to full and proper consultation and mutual consent, to enhance bilateral defence and security cooperation with the following aims:

- a. To further develop the existing excellent defence and security relations, understanding and trust already established between the Participants;
- b. To further develop the existing cooperation in the field of multinational and NATO operations, in support of international stability, peace and security;
- c. To identify, discuss and strive for a common understanding of strategic defence and security issues at both the political and the military level;
- d. To improve the effectiveness and efficiency of the Participants' defence and security policy through informing and consulting bilaterally and by addressing it together in international forums and organisations when feasible and mutually beneficial;
- e. To improve the effectiveness and efficiency of the Participants' armed forces;
- f. To further enhance interoperability and deployability and improve the capability to act jointly in all areas ranging from defence-related security sector reform and capability building to high-end operations on land, sea and in the air;
- g. To strive to optimise the use of their defence resources and improve cost-efficiency;

- h. To achieve technological benefits and efficiencies, sharing knowledge where possible;
- i. To promote defence industry collaboration between both countries if applicable.

SECTION 4 FIELDS OF COOPERATION

4.1. As resources allow, the Participants will endeavour to enhance their cooperation in the following areas:

- a. Defence and security policy development;
- b. Exercises and training;
- c. Partnering of military units and personnel;
- d. Multinational Forces' activity;
- e. Maritime, Air and Land Domains;
- f. Capacity building, conflict prevention, training and mentoring of third country security forces;
- g. Equipment and capabilities;
- h. Defence Acquisition;
- i. Operational Logistics;
- j. Cyber Defence and Security;
- k. Strategic surveillance and situational awareness;
- l. Defence intelligence and security issues;
- m. Exchanges and attachments of civilian and military personnel;
- n. Defence science and technology;
- o. Military education;
- p. Veterans' welfare and Medical rehabilitation;
- q. Such other areas of activities as may be decided upon or noted by the Participants.

SECTION 5 PLANNING

5.1. On the basis of this MoU, the Participants will attend annual Defence Talks to discuss the status and priorities for, and progress in, their bilateral cooperation, and to identify new areas of cooperation.

5.2. The Participants will prepare a three-year Action Plan that contains the programme of bilateral cooperation activities for the forthcoming year and sets the intent for succeeding two years. The Action Plan will be reviewed at the subsequent year's Defence Talks. The Action Plan will be a living document and can be amended by the mutual consent of the Participants. No formal signature of the plan will be required.

SECTION 6 FINAL ASPECTS

Each Participant will cover their own costs resulting from this MoU unless otherwise agreed by the Participants in writing.

**SECTION 7
STATUS OF PERSONNEL AND CLAIMS**

8.1. While staying on the territory of the state of the receiving Participant, the status of the sending Participant's personnel will be governed by the NATO SOFA.

8.2. Claims arising out of or in connection with the implementation of this MoU will be dealt with in accordance with the provisions of the NATO SOFA.

**SECTION 8
DISPUTES**

All disputes that may arise as a result of the interpretation or application of this MoU will be settled through consultations and negotiations between the Participants and will not be referred to any court, tribunal or third party for settlement.

**SECTION 9
FINAL PROVISIONS**

9.1. The Participants may amend this MoU at any time by mutual written consent with such amendments coming into effect on the date of last signature.

9.2. This MoU will enter into effect on the date of the last signature.

9.3. This MoU will remain in effect unless terminated by mutual consent or by either Participant giving six months' written notice to the other.

Signed in the UK MoD, London, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, on *the Fourth of February 2025* in two original copies in the English language.

FOR THE MINISTRY OF DEFENCE OF MONTENEGRO Minister of Defence Dragan Krapović	FOR THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND Secretary of State for Defence The Rt Hon John Healey
Signature	Signature